

– науковий (виявляється у важливому розгляді умов формування даного утворення для розвитку теорії і методики виховання) [4;5].

Підсумовуючи вищевикладене зазначимо, що формування професійних якостей вчителя образотворчого мистецтва в системі безперервної освіти відкриває нові шляхи до формування фахівця інноваційного типу, здатного стати суб'єктом професійної життєдіяльності. Проаналізовано психолого-педагогічними факторами, що впливають на цей процес.

Література

1. **Гриценко Л.** Впровадження сучасних педагогічних технологій у системі вищої освіти /Лариса Гриценко// Імідж сучасного педагога. – 2006. - №8 – с.21-23.
2. **Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті – К:** “Шкільний світ”, 2001. – 16 с.
3. **Алексюк А.М.** Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія. Підручник для студентів, аспірантів. К.: Либідь, 1998. 500 с.
4. **Артюхова, О. В.** Мистецтво як джерело формування художнього світогляду особистості [Текст] / О. В. Артюхова // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. – Кривий Ріг : КДПУ, 2005. – № 10. Спеціальний випуск : Художньо-педагогічна освіта XXI ст.: Теорія та методи, технології / редкол. : В. К. Буряк (гол. ред.) та ін. – С. 22-30.
5. **Буряк В.** Розвиток професійно-педагогічних якостей у системі безперервної освіти [Текст] / В. Буряк // Вища школа. – 2005. – № 2. – С. 50-57.
6. **Зязюн І.А.** Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу. – К.: Рідна школа, 2000. № 8. С. 9-10.
7. **Каленюк О.М.** Активність студентів в художньо-творчій діяльності //Наукові записки ТДПУ. Серія: Педагогіка. – 2004. № 3. С. 47-50.
8. **Крылова Н. Б.** Формирование культуры будущего специалиста: Метод. пособие. М.: Висш. шк., 1990. с. 10.
9. **Чембержі М.** Наближення до високих істин:Статті та інтерв'ю / Вст. слово В. Бітаєва. Упоряд. М. Ржевської. – К.: Міленіум, 2004.С. 175-180.

УДК 374.134:792.8

О. М. Пархоменко

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ БАЛЕТМЕЙСТЕРСЬКИХ УМІНЬ ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

В статтє раскрыты педагогические условия, которые являются существенными для формирования балетмейстерских умений будущего педагога-хореографа в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: педагогические условия, балетмейстерские умение, педагог-хореограф, хореографическое искусство.

In the article the pedagogical conditions that are essential for the formation of the choreography skills of the future teacher-choreographer in training.

Keywords: pedagogical conditions, choreography skills, teacher, choreographer, choreography.

Професійна підготовка майбутнього балетмейстера – процес складний, тривалий і багатовекторний. Він повинен охоплювати викладання хореографічних предметів у поєднанні з різнобічною мистецькою підготовкою і бути скерованим на її удосконалення згідно вимог суспільства. Створення необхідних педагогічних умов значною мірою підвищує

продуктивність навчального процесу й уможлиблює розкриття творчого потенціалу майбутніх педагогів-хореографів.

До питання професійної підготовки майбутнього педагога-хореографа зверталось багато відомих учених і педагогів (Р. Захаров, І. Смирнов, А. Кривохижа, В. Шевченко, О. Голдрич, Б. Колногузенко, С. Забрєдовський та ін.). У їхніх працях розглянуто питання організації і змісту балетмейстерської діяльності, розвитку творчих якостей майбутніх фахівців у системі професійної підготовки, методики роботи з різновіковими хореографічними колективами, тощо.

Водночас недостатньо дослідженими виявилися педагогічні умови, які забезпечують формування балетмейстерських умінь. Це і визначило *завдання статті* – розкрити педагогічні умови формування балетмейстерських умінь педагога-хореографа у процесі професійної підготовки.

Ефективність формування балетмейстерських умінь у системі підготовки майбутнього педагога-хореографа значною мірою залежить від спеціально створених педагогічних умов. Під педагогічними умовами ми розуміємо умови, необхідні та достатні для формування балетмейстерських умінь педагога-хореографа.

На наш погляд, найсуттєвішими для формування балетмейстерських умінь є такі умови:

- формування у студентів мотивації до балетмейстерської діяльності;
- інформаційне забезпечення процесу формування балетмейстерських умінь;
- забезпечення виконавської підготовки майбутнього балетмейстера;
- організація художньо-творчої діяльності студентів у процесі створення хореографічної композиції.

Проаналізуємо виокремлені умови детальніше.

Формування у студентів мотивації передбачає наявність інтересу до балетмейстерської діяльності, потребу майбутнього педагога-хореографа у фахових знаннях. Маючи стійке мотивоване бажання студента оволодіти професією хореографа, він виявляє наполегливість, цілеспрямованість, ініціативність, інтелектуальну гнучкість, отримуючи при цьому певне задоволення результатами навчання.

Як зазначає О. Міхеєнко, важливим чинником формування готовності до діяльності є збіг мотиваційної сфери суб'єкта з характером мети. У цьому випадку має місце природний зв'язок мотиву і мети, що є передумовою ефективної діяльності [3].

Мотивація студентів, яка тісно пов'язана з активізацією хореографічних, музичних, артистичних здібностей, є головним спонукальним і психологічним чинником формування балетмейстера, який максимально розкриває навчально-творчий потенціал до постановочної, репетиторської, методичної, культурно-освітньої, педагогічної діяльності.

Інформаційний етап передбачає розвиток у студентів світорозуміння, а саме: психолого-педагогічної й фахової компетентності, мислення, загальнокультурної ерудованості, освіченості у сфері мистецтвознавчої діяльності, а також креативності (оригінальності, гнучкості, швидкості мислення) та здатності до самопізнання [2].

Забезпечення майбутніх педагогів-хореографів інформацією про танець його жанр і стиль, творчість видатних хореографів-постановників і виконавців є важливою умовою формування балетмейстерських умінь.

Інформаційні вміння балетмейстера – це широка група загальнонавчальних умінь, які передбачають здатність знаходити, осмислювати, переробляти, використовувати і ретранслювати інформацію у процесі фахової діяльності.

З'ясуємо сутнісні характеристики інформаційного наповнення балетмейстерських умінь.

1. *Пошук та відбір інформації з наступним її узагальненням*: текстової (літературні джерела, нотний матеріал); звукової (усне мовлення, музичні композиції, мелодії, шумові ефекти); графічної (рисунок, схеми, види образотворчого мистецтва); мультимедійної (фото і відеоінформації, електронні навчально-наочні посібники, енциклопедії). Здобуття інформації

з різноманітних джерел через Інтернет ресурси, що сприяють формуванню балетмейстерських умінь.

2. *Первинний аналіз інформації*: оцінювати інформацію з точки зору композиційної будови танцювальних форм, видів, жанрів та їх достовірності, точності, корисності, встановлювати взаємозв'язки між ними; відбирати музичні зразки до хореографічних композицій; узагальнювати танцювальну інформацію отриману з різних джерел, що забезпечить формування балетмейстерських умінь педагога-хореографа.

3. *Грунтовний розбір інформації*: порівнювати та зіставляти різні погляди балетмейстера на історично-соціальні події, факти, що формують підґрунтя хореографічного твору; висловлювати власну точку зору; усвідомлювати мету та завдання щодо організаторської, постановчої, репетиторської інформації, цінуючи її суть та значущість для професійної підготовки хореографа.

4. *Використання інформації*: узгоджувати нову інформацію з уже наявною, відомою для балетмейстера-постановника, балетмейстера-репетитора, балетмейстера-педагога; використовувати результати процесів творчого пошуку, аналізуючи та оцінюючи інформацію для прийняття особистого рішення; використовувати результати узагальнення інформації для створення індивідуальної балетмейстерсько-творчої інформації.

Саме вміння ретранслювати інформацію є важливою складовою у формуванні балетмейстерських умінь майбутніх педагогів-хореографів.

Сучасні інформаційні технології є джерелом створення спеціальних світлових, шумових, костюмованих ефектів для усіх видів хореографічного мистецтва та музичної індустрії; альтернативна сфера, що по-новому відтворює танцювальну культуру і творить власне хореографічне мистецтво. Усе це дозволяє розширити сучасний арсенал балетмейстерських умінь для роботи з хореографічними колективами різних типів.

Наступною умовою є виконавська підготовка балетмейстера, що є особливим видом діяльності педагога-хореографа, який пов'язаний з чуттєво-художнім, естетичним впливом на внутрішній світ глядача. Глибина цього впливу залежить від професіоналізму й особистісних якостей балетмейстера-виконавця, а також від рівня художнього розвитку, інтуїції, емоційної чутливості, оцінювального відгуку глядача. Щоб встановити діалог з глядачем, балетмейстерові необхідно самому бути технічно і психологічно до нього підготовленим.

Головним компонентом виконавської підготовки майбутнього балетмейстера є сценічна практика, яка розвиває и удосконалює виконавську майстерність балетмейстера, ґрунтуючись на репетиційній роботі над хореографічним твором та сценічному виступі. Балетмейстер постійно повинен звертати увагу не тільки на технічні аспекти виконавського процесу, а й на встановлення діалогу з уявним глядачем.

Виконавська підготовка балетмейстера є передусім, творчим процесом, що полягає в індивідуальній інтерпретації хореографічного матеріалу. Він відображує особистісні та індивідуально-художні особливості балетмейстера як виконавця. Індивідуальність у виконавській підготовці майбутнього балетмейстера забезпечує самоактуалізацію, що є складним процесом у виборі власного індивідуального стилю. На думку Л.Андрощук, індивідуальний стиль – це модель діяльності, яка ґрунтується на сукупності різнорівневих властивостей індивіда і забезпечує активне становлення людини в суспільстві на засадах самоактуалізації, творчої самореалізації, суспільної діяльності в межах особистісного креативного вибору [1].

Художньо-творча діяльність студентів у процесі створення хореографічної композиції – це складний і багатогранний процес, що вимагає особливих знань, умінь і навичок від студентів-хореографів, які роблять перші кроки у напрямку балетмейстерського мистецтва.

Виокремимо творчий рівень як своєрідне прочитання авторського тексту, що розкриває смисл твору і перетворює його на предмет мистецтва. Це рівень діяльності, в якій мотиваційний компонент зумовлює внесення свого особистого бачення у виконання твору.

Художньо-творча діяльність збагачує емоційну сферу майбутніх педагогів-хореографів. Вона формує у них ціннісні орієнтації в галузі балетмейстерського мистецтва,

дозволяє пізнати необхідні прийоми і засоби інтерпретації хореографічних творів. Фахова художньо-творча спрямованість майбутнього балетмейстера забезпечує формування його емоційно-чуттєвого, інтелектуального, духовно-творчого досвіду, що стає суттєвим фактором його професійного розвитку.

Таким чином, теоретичний аналіз проведеного дослідження дав змогу виокремити педагогічні умови, необхідні та достатні для успішного формування балетмейстерських умінь: *формування у студентів мотивації до балетмейстерської діяльності; інформаційне забезпечення процесу формування балетмейстерських умінь; забезпечення виконавської підготовки майбутнього балетмейстера; організація художньо-творчої діяльності студентів у процесі створення хореографічної композиції.* Розглянуті нами умови є основою фахової підготовки майбутнього балетмейстера-педагога. Порушення навіть однієї умови, при дотриманні усіх інших, негативно впливатиме на цей процес. Лише комплексне забезпечення виділених умов може стати основою формування балетмейстерських умінь майбутнього педагога-хореографа у процесі фахової підготовки.

Література

1. **Андрощук Л. М.** Формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. М. Андрощук. – Київ, 2009. – 22 с.

2. **Горожанкіна О.М.** Педагогічні умови формування професійного світогляду майбутнього педагога-музиканта: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук 13.00.04 / О. М. Горожанкіна. – Черкаси, 2010. – 20 с.

3. **Міхєєнко О. І.** Валеологічна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищому педагогічному навчальному закладі : дис. на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук 13.00.04 / О. І. Міхєєнко. – Суми, 2004. – 210 с.

УДК 378.091.2:78-051

Г. В. Покатильська

МЕТОДИЧНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

В статье рассмотрено понятие “методическая грамотность”, проанализированы существующие подходы к нему, освещены его компоненты. Методическая грамотность представлена как критерий проектирования содержания профессиональной подготовки будущего учителя художественных дисциплин, который обеспечивает способность учителя решать различные психолого-педагогические задачи в педагогической деятельности.

Ключевые слова: *Грамотность, методическая грамотность, компоненты методической грамотности, профессиональное педагогическое образование.*

In the article “the methodical literacy” are analyzed the approaches to it and the components are described. Methodical literacy is presented as a criterion of a future teacher’s professional training’s projecting content of disciplines of Art which provides ability of teacher to decide different of psucho-pedagogikal tasks in pedagogical activity.

Keywords: *Literacy, methodical literacy, components of methodical literacy, trade pedagogical education.*

Інтегрування української професійної освіти в загальноєвропейський та світовий контекст розпочинається з усвідомлення засад і принципів сучасної неперервної професійної освіти та пошуків шляхів її практичної орієнтації. Концептуальні ідеї щодо розвитку особистості в процесі професійної освіти закладені у державних програмних документах - “Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті”, Законі України “Про вищу